

Nr 57.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anvisande av medel till anskaffande av gengasaggregat för vissa statens sinnessjukhus tillhöriga motorfordon m. m.; given Stockholms slott den 1 november 1940.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Thorwald Bergquist.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 1 november 1940.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER.

T. f. chefen för socialdepartementet, statsrådet Bergquist anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

I skrivelse den 16 oktober 1940 har *medicinalstyrelsen* gjort framställning om medel för anskaffande av gengasaggregat för vissa statens sinnessjukhus tillhöriga motorfordon. Styrelsen yttrar härutinnan följande.

Med hänsyn till de alltmer ökade svårigheterna att erhålla flytande motorbränsle nödgades styrelsen för trygghandlet av de nödvändigaste transporterarna vid statens sinnessjukhus träffa åtgärder för anskaffande av gengasaggregat till vissa av bilarna vid nämnda sjukhus. Styrelsen utginge därvid från att å de sjukhus, där transporterarna icke kunde ordnas med hästar eller på

annat sätt, krävdes minst en och i några fall två lastbilar för verkställande av de allra nödvändigaste transporter samt att vid vissa sjukhus jämväl skulle finnas i drift personbilar, närmast avsedda för resor i familjevården och för sjuktransporter till och från närmast belägna lasarett.

För erhållande av lägsta möjliga pris ifrågasatte styrelsen att upphandla de erforderliga aggregaten centralt. Efter samråd med statens bränslekommissions gengasbyrå hade styrelsen infordrat anbud från olika firmor å godkända aggregat. De inkomna anbuden hade bland annat granskats av sakkunnig å nämnda byrå, vilken ansett, att vedgasaggregat vore de för lastbilarna mest lämpliga samt att för personbilarna borde i de flesta fall ifrågakomma vedgasaggregat och i några fall kolgasdrivna aggregat. Kostnaden för vedgasaggregaten till lastbilarna beräknades uppgå till cirka 2,200 kronor och aggregaten till personbilarna till omkring 2,000 kronor per styck, inklusive monteringskostnader. Med ledning härav hade styrelsen beräknat kostnaden för inköp av erforderliga aggregat till 65,000 kronor.

Av ovanstående framginge, att styrelsen icke räknat med aggregat till sådana personbilar, som användes i vid sjukhusen anordnad hjälpverksamhet. Styrelsen vore ännu icke beredd att taga definitiv ståndpunkt till frågan om, huruvida dessa bilar borde förses med gengasaggregat. Kostnaden för inköp av aggregaten hade emellertid beräknats så, att möjlighet skulle förefinnas att inköpa några aggregat jämväl till dessa bilar.

På grund av det anförda har medicinalstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte ställa ett belopp av 65,000 kronor till styrelsens förfogande för inköp av gengasaggregat till bilar vid statens sinnessjukhus.

Statens bränslekommission har i avgivet utlåtande tillstyrkt medicinalstyrelsens framställning.

Vidare har *medicinalstyrelsen* i skrivelse den 21 oktober 1940 hemställt om anvisande av 2,340 kronor för inköp av gengasaggregat till en statens bakteriologiska laboratorium tillhörig paketbil. Styrelsen har till stöd här för åberopat en av laboratoriets föreståndare gjord framställning i ämnet, vari denne yttrat bland annat:

Statens bakteriologiska laboratorium hade alltsedan bensinransoneringen införts fått sig tilldelat omkring 500 liter bensin per ransoneringsperiod att användas till drift av laboratoriets paketbil. Denna kvantitet hade med sista periodens inträde reducerats från 500 till endast 200 liter. Även sedan de ordinarie körningarna till och från staden inskränkts till fyra turer, uppginge körsträcken per dag till närmare 8 mil. Laboratoriets bil måste nämligen även hämta leveranser av förnödenheter av olika slag ut till laboratoriet av den anledningen, att flera leverantörer i och med den allmänna bensinreduktionen i april månad vägrat forsla varorna den omkring 7 kilometer långa vägen ut till laboratoriet. Den nu reducerade bensinkvantiteten vore sålunda långt ifrån tillräcklig för att fylla laboratoriets dagliga behov av transporter.

På grund härav hade föreståndaren undersökt möjligheten av att aptera ifrågavarande paketbil för gengasdrift och därvid kommit till resultat, att en gasgenerator för veddrift av typen »Beram Pivotvagn» borde anskaffas.

Kostnaden för inköp och montering av en sådan gasgenerator har enligt infordrat anbud beräknats sålunda:

1 st. gasgenerator för veddrift, Beram Pivotvagn	kronor	1,785
Monteringskostnad för aggregatet	»	400
1 st. extra monterat batteri	»	125
1 st. eldsläckare	»	30
	Summa kronor	2,340

Vad i ärendet upplysts synes mig motivera, att åtgärder vidtagas i syfte att förse vissa bilar vid statens sinnessjukhus med gengasaggregat. Mot det av medicinalstyrelsen härutinnan framlagda förslaget har jag, i likhet med statens bränslekommission, intet att erinra.

*Departements-
chefen.*

För ändamålet erforderliga medel torde böra anvisas å tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår. Därvid torde hänsyn jämväl böra tagas till det av medicinalstyrelsen anmälda behovet av gengasaggregat för en paketbil vid statens bakteriologiska laboratorium. Ett mindre belopp synes även böra beräknas för att möjliggöra anskaffande av gengasaggregat i vissa andra fall, där behov av sådant aggregat kan uppkomma och medel i annan ordning icke finnas tillgängliga. Jag förordar därför, att för nu nämnda ändamål äskas ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gengasaggregat för statens sinnessjukhus m. m.* å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 under femte huvudtiteln anvisa ett reservationslag av 75,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bertha Klemedtson.